
УДК 785.7:784.1(477.83–25)

Лешек МАЗЕПА

**КАМЕРНО-ВОКАЛЬНІ ТВОРИ
В КЛАСІ СОЛЬНОГО СПІВУ ПРОФЕСОРА В. ВИСОЦЬКОГО**

Перед тим, як перейти до більш детального обговорення проблем, зазначеного у заголовку статті, належить нагадати, що розвиток вокального виконавства у Львові пов'язаний був з діяльністю початково «царсько-королівського привілейованого» (заснованого у 1776 р.), а потім Міського театру, котрий від драматично-музичного спрямування ставав щораз більше музично-драматичним, щоби від 1872 р. стати театром опери, оперети й драми. Про це пише

Тереса Мазепа у своїх різноманітних публікаціях, та, передусім, у кандидатській дисертації (4). Отже львів'яни щонайменше від кінця XVIII ст. добре були ознайомлені з оперним виконавством. Основною ж кінцевою метою львівських педагогів співу ставала підготовка вокалістів, що мріяли стати оперними співаками. Тому й у їх педагогічному репертуарі, в основному, були арії чи навіть ансамблі з різноманітних опер. Адже в ці часи, крім поодиноких випадків включення якихось сольних пісень, не було ще відповідного репертуару, котрий виник в епоху романтизму (сольна вокальна творчість Ф. Шуберта, Р. Шумана, Й. Брамса та ін.).

Такі ж тенденції базування на оперному репертуарі були як у багатьох концертних програмах різноманітних місцевих, так і гастролюючих співаків, програми котрих знаходимо від початку XIX ст., так і в навчальних програмах педагогів класу сольного співу заснованої в 1839 р. Музичної школи роком раніше заснованого «Галицького Музичного Товариства» у Львові. Також і в концертній діяльності цього Товариства переважали оперні арії та оперні ансамблі.

Працюючи над монографією про одного з найзнаменитіших вихованців класу сольного співу професора Консерваторії «Галицького Музичного Товариства» (ГМТ) – Адама Дідура [6], автору цієї статті вдалося віднайти надзвичайно цікавий запис «Десяти заповідей для молодого співака» професора В. Висоцького, котрі зараз не цитуватимемо, лише деякі прокоментуємо. У них В. Висоцький передав нам квінтесенцію засад своєї власної педагогіки. На підставі їх аналізу можна прийти до певних висновків.

Зокрема, професор Висоцький надавав великого значення опануванню своїми учнями засад правильного дихання, а також відповідній постановці та емісії голосу. Учням, котрі виявляли добрі вокальні можливості, професор рекомендував відвідувати лекції «декламації» (художнього читання, або ж вірного передання – з відповідним до змісту поезії – відчуттям, емоційністю тощо. Ці заняття у Консерваторії ГМТ проводив його брат – професор Францішек Висоцький. Саме завдяки вірному підходові до словесного тексту, особливо у камерно-вокальних творах, співаних у класі В. Висоцького, співаки завдячують своїм успіхам й на оперних сценах. Зауважимо, що професор В. Висоцький виховав велику кількість знаменитих й прославлених польських та українських оперних співаків.

Деталі педагогічних занять В. Висоцького з учнями невідомі. Можемо тільки здогадуватися про певні основи, котрими він керувався під час щоденної праці та під час лекційних занять у своєму

класі в процесі навчання майбутніх adeptів вокального мистецтва. Однак збереглися деякі спогади його учнів про те, як він з ними працював.

У своїй педагогічній діяльності Висоцький використовував не тільки здобутий ним практичний досвід на численних оперних сценах, але, передусім, методику ведення занять та настанови своїх прославлених італійських вчителів. Про це написано у відповідних розділах монографії Тереси і Лешека Мазепи [7]. Свій педагогічний досвід він згодом передав талановитому учневі – видатному українському оперному співакові Олександрові Мишугі, котрий, ще навчаючись у його класі, певний час був асистентом професора у Консерваторії «Галицького Музичного Товариства». Так пише Михайло Головащенко [1, с. 33]. Сам же О. Мишуга так згадує початки свого навчання: «... мій професор Висоцький умів відразу пізнати мою вразливу натуру, відкрив мені таємниці краси співу, і я увесь – душею і тілом віддався йому під опіку і слухав його науки, його рад і вказівок артистичних та переживав у тих студіях розкіш невисказану...» [1, с. 372]. Відомо також, що й інший його видатний учень – Модест Менцинський займався педагогічною діяльністю. Під кінець свого життя вокальною педагогікою займалася славетна Соломія Крушельницька. Вчителями співу були також й видатні польські учні В. Висоцького: Адам Дідур, Ванда Гендріх, Чеслав Заремба, Гелена Збойнська-Рушковська, Марія Мокшицька, Зигмунт Моссоци, Ірена Богусс-Геллерова та ін. Цілий ряд інших, котрим не пощастило стати відомими співаками, згодом – здебільшого у Львові – заснували власні школи співу, наприклад, Марія Праунова, Антоніна Гольцміллер та ін. Немає сумніву, що й вони у своїй педагогічній діяльності застосовували настанови й поради свого видатного Вчителя.

Звичайно, професор В. Висоцький ставив перед собою та перед своїми найбільш талановитими учнями (а було їх у Маестро велика кількість) основну ціль: добре підготуватися до професії оперного співака, оволодіваючи, зокрема (попри інші якісно важливі елементи сценічної підготовки), цілим рядом оперних арій та ансамблів, цілих сцен, а також цілих опер. У цьому були певні практично-економічні причини: адже жоден співак чи співачка як камерний виконавець не міг тоді зробити професійної кар'єри, котра давала б можливість, виконуючи камерні вокальні твори, здобути визнання та відповідні засоби для життя. Тільки кар'єра оперного виконавця створювала таку можливість.

Проте це не означає, що Маестро Висоцький нехтував камерним репертуаром у своїй педагогічній діяльності.

Тому **мета статті** – по роках докладно подати повну інформацію лише про виконувані його учнями камерні музичні твори. Повний репертуар поданий у книзі Л. і Т. Мазепи [7, с. 81–112].

Проаналізувавши повідомлення, збережені у щорічних друкованих «Звітах» Галицького Музичного Товариства, вдалося знайти конкретні приклади такого репертуару, котрий був продемонстрований учнями В. Висоцького на різноманітних «пописових вправах» (в сучасному розумінні – академічних концертах), чи під час щорічних іспитів. З цілої низки вокальних творів відібрано лише камерні вокальні твори, котрі виконали окремі учні. Початково наведемо програми виступів учнів Консерваторії ГМТ під час щорічних «пописів» та іспитів від 1882/1883 р., коли вчителем співу – був Гербіч. Це дасть змогу порівняти цей репертуар з репертуаром професора В. Висоцького. У дужках подані виконавці конкретних творів (іноді вони відсутні), в окремих випадках – рік навчання.

1882/1883 р. Кампана – «Ти надто гарна» (Марія Каспарек), Ф. Шуберт – «Мандрівник», Р. Шуман – «Не виливаю сліз» (Марія Фірх), Р. Шуман – «До» (Ядвіга Мацежинська), Р. Шуман – «Хто ж зрівняється з ним у світі», Дж. Перголезі – «Ніна» (Анна Шуман), Ф. Мендельсон – «Питання», А. Рубінштейна – «Ти наче квітка» (Флорентина Цехановська), Ф. Зуппе – «Незабудка» (Герміна Паткевич), Ф. Шопен – «Гарний хлопець» (Францішка Папроцька), Маркезі – *Povera rosa*, Кройцер – «Скрипка свата» (Тереса Людвіг), В. Желеньський – «Чорнобривка» (Марія Ольшевська).

1883/1884 р. Векерлен – «Серенада», С. Монюшко – «Весна», Манцоккі – «Рибалки», А. Рубінштейн – «Співала пташка», Гості – «Хотів би я вмерти», Ардіті – *Fiordi Margherita (polka cantabile)*, Ш. Гуно – *Ave Maria*.

1884/1885 р.: Г. Форе – «Пора кохання», Маркезі – «Іоанна» (М. Гоетц), Куіккен – «Безсмертник», Міллотті – «Зірка», Я. Галль – «Як встану ранком», Бендель – «Як мене зворушує», Ш. Гуно – «Серенада», (Я. Будзиновська), Денца – «Кохай мене», Г. Доніцетті – «Баркарола», Г. Доніцетті – *Il sospiro* (М. Чарнецька), Ф. Зуппе – «Незабудка» (М. Гоетц), Данкля (Данкль?) – *Resignation* (Шоен), Боом – «Мій ангел хоронитель», Гульєльмо – «Люблю тебе» (Б. Міхалевська), Г. Доніцетті *Lettres d'amour*, Рібоді – «До зірки» (М. Радзішевська), А. Феска – «Мандрівник», *Canzonetta Neapolitana* (М. Боженця), Абт – «Добраніч», Джустініані – «Чому» (Я. Заду-

ровіч), Червінський – *Chichotka*, С. Монюшко – *Polna róžyczko* (М. Яжимовська), Ф. Шопен – «Чия ж це вина», К. Мікулі – «Ти моя весна» (Л. Ясінська), Л. Дюссек – *L'Amusoire* (Я. Урсель), *Les Adieux* (Й. Бернер), Ф. Шуберт – *Schlummerlied* (З. Груінштайн).

1885/1886 р.: Ардіні – *L'estasi Valse* (Я. Будзиновська), Денца – «Якби ти мене кохала», Гастальцон «Заборонена пісня» (Г. Паткевич), Кампана – «Баркарола» (М. Чарнецька), Тості – «Хотів би я вмерти», Р. Шуберт – серенада «Пробудись!» (Натансон), Джюстініані – «Чому», Гоельцель – «Посол кохання» (Ірена Богусс), Векерлен – «Серенада», Денца – *Tu manchi o fiore* (Равська), Ф. Шуберт – «Мандрівник», Маттеї – *Odi tu* (К. Раух), Тості – «Мрію» (Паткевич), Гастальодн (?) – *Salve, o biondina!*, Фоерстер – «Люблю тебе!» (Будзиновська).

1886/1887 р.¹: Дж. Мейєрбер – «На море» (А. Красуцька), Ш. Гуно – *Ave Maria* (Г. Сіпера), Ф. Шопен – «Нічна тиша» (Г. Сіпера), С. Монюшко – «Соловейко» (А. Кшиштофовіч), Дуссек – *Les Adieu* (М. Крістоф), Гайнріх Прох – «Золотар» (К. Раух), А. Н. Ребер – *Les papillotes du Mr Benoit* (М. Сидорович), Педротті – *Fiorina* (Готцлік), Роде – «Варіції» для сопрано (М. Сидорович).

Як видно з цього списку, учні Гербіча в окремих роках на «пописах» демонстрували значну кількість камерно-вокальних творів.

В. Висоцький, розпочавши педагогічну працю, як і його попередник, включав до репертуару своїх учнів чимало вокальних творів камерного жанру. Водночас – що відрізняється від програм проф. Гербіча – у цих програмах, все ж таки, переважають як оперні арії, так і оперні та ораторійні ансамблі – дуети, тріо, терцети, квартети, квінтети, тощо [7, с. 81–112]. Висоцький (як уже зазначалося) був націлений на підготовку суто оперних співаків, тому й у репертуарі його кращих учнів переважали оперні вокальні жанри й форми. Зрештою, саме це дало відомі наслідки у вихованні співаків такого профілю.

1887/1888 р.: Ш. Гуно – *Ave Maria*, Ф. Шопен – «Нічна тиша», С. Монюшко – «Соловейко», Гайнріх Прох² – «Золотар», Н. А. Ребер – *Les papillote*, Бах-Гуно – *Ave Maria*, Роде – *Variazioni* для сопрано.

1888/1889 р.: Ш. Гуно – «Пісня», *Ave Maria*, Трошель – «Думка», А. Мінгаймер – «Чорний хрестик».

¹ Початок ведення класу сольного співу професором Валерієм Висоцьким.

² Біля прізвищ усіх львівських авторів подаємо повне ім'я.

1889/1890 р.: А. Рубінштейн – «Азра».

1890/1891 р.: Кампана – *Te sola Romans* (А. Крааль), Ш. Гуно – *Ave Maria* (Р. Сасс), В. А. Моцарт – «Концертна арія» (Наталія Швайнітц).

1891/1892 р.: Ян Галль – «Пісня» (Ірена Богусс), І. Коморовський – *Drzym sobie duszo* (Соломія Крушельницька), Дж. Мейербер – «На морі» (А. Лішневська), Ф. Шуберт – *Aufenthalt* (І. Богусс).

1892/1893 р.: В. А. Моцарт – «Фіалка», Ф. Шопен – *Aspiration*, К. Кратцер – «Пісенька про пісеньку», Трошель – «Сльози троянди» (Ф. Гаертнерівна), Ф. Шопен – «Прелюдія» (Г. Штенглерівна), С. Монюшко – «Молитва», Р. Шуман – „Два гренадери» (Адам Дідур), «Думка» (Яніна Королеїч), Кампана «Туга», Люці – «Моя зіронька» (Ірена Богусс), Ш. Гуно – *Ave Maria* (Яніна Королевич), Кароль Мікулі – «Хора» (Адам Дідур в супроводі фортепіано, флейти, скрипки, альту і віолончелі), Т. Маттеї *Non torno* (Ірена Богусс), Г. Брага – «Серенада», С. Монюшко – «Думка» (Я. Королевич у супроводі фортепіано та віолончелі), Ф. Шуберт – „Дівчина і смерть” (М. Грабовська).

1893/1894 р.: Гастальцон – «Заборонена пісенька» В. Трошель – «Сльози троянди», Ф. Шуберт – *Erlkönig* оп. 1 (І. Богусс); К. Кратцер – «Пісенька про пісеньку» (М. Роллювна); Ф. Шопен – «Мелодія», Ф. Шуберт – *Adieu*, Р. Шуманн – «Пісня» (Яніна Репкувна).

1894/1895 р.: Францішек Нойгаузер – «Надобраніч», Л. Каррачіольо – «Спогад» (Яніна Королевич); Ф. Шуберт – «На море» (Е. Голомбувна); В. Трошель – «Думка» (Ірена Польовна); С. Монюшко – «Думка» (Владислава Котловська); К. Кратцер – «Пісенька про пісеньку» (Ельжбета Фройнд); Ф. Шуберт – «До побачення» (Ванда Завістовська); Т. Папіні – *Caro mio ben*, А. Філіппі – «Чому» (Ольга Рибаківна); Ф. Шопен – «Нічна тиша» (Матильда Роллювна); Г. Прецер – «Чи прийде вона» (Адам Дідур).

1895/1896 р.: Ш. Гуно – *Ave Maria* (Гелена Шуппувна); Ф. Шуберт – «До побачення» (Ольга Людкевич – 2 рік); С. К. Маркезі – *La Foletta* (Матильда Роллювна); М. Маркезі – *La desolata* (Анна Кшиштофовіч – 2 рік); К. Пінсуті – «Священна книга» (Владислава Котловська – 3 рік).

1896/1897 р.: Ф. Шуберт – *Aufenthalt* (Ольга Проскурницька – 1 рік); М. Маркезі – *La Folletta* Станіслав Невядомський – *Menuet* оп. 17, № 1 (Отілія Шидловська – 2 рік); Л. Дітц – «Сон» (Ольга Людкевич – 3 рік); Ж. Массне – *Eligia* Ф. Шуберт *Aufenthalt* (Ельж-

бета Голомбувна – 3 рік); Ч. Папіні – *Caro mio ben* (Клементина Людкевич – 2 рік); Ф. Буасієр – «Скарга дівчини» (Алоїза Гіллер – 3 рік).

1897/1898 р.: Станіслав Невядомський – «Менует», «Весна», «Зося», «Сміються золоті лани», Ян Галль – «Пісня», Ф. Шопен – «Нічна тиша», Ш. Гуно – *Ave Maria* (Отілія Шидловська – 3 рік); С. Монюшко – *Znasz li ten kraj*, Владислав Вшелячинський – «Мазурка», *Obawa*, Генрик Ярецький – «Біла троянда» (Гелена Шуппувна – 3 рік); В. Трошель – «Думка», «Сльози троянди» – Г. Маковська – 1 рік), К. Пінсугі – «Священна книга», А. Тайхманн – «Калиновий листочок», І. Коморовський – *Drzym sobie duszo* (Клементина Людкевич – 3 рік); Денца «До портрета», І. Коморовський – «Полонез» (бас Ян Галіковський – 2 рік); Ф. Шуберт – «Це моя оселя» (Алоїза Гіллер); Станіслав Невядомський – «Менует» (Зофія Гралевська – 1 рік).

1898/1899 р.: М. Завадський – *Tu mnie porzucasz*, А. Рубінштейн – «Бажання» (Ян Галіковський – 3 рік), В. Желенський – *Czarna sukienka*, Й. Тайхманн – «Калиновий листок», В. Трошель – «Вона сміялась» (сопрано Клементина Людкевич – 4 рік); А. Рубінштейн – «Пісні» № 4 з ор. 32 і № 9 з ор. 34 (Гелена Маковська – 1 рік); С. Монюшко – «Думка» (Марія Копачек – 2 рік); Ф. Шопен – «Нічна тиша» (Марія Божевська – 1 рік), М. Марензі – *La Foletta* (Зофія Гралевська – 1 рік).

1899/1900 р.: Станіслав Невядомський – «Пісні», Францішек Нойгаузер – «Пісні», Ліїбе – «Люблю тебе» (Отілія Шидловська), В. Желеньський – «Не вернеться», А. Ферстер – «Люблю тебе», Владислав Вшелячинський – «Я і ти», «Мазурка»; В. Трошель – «Вона сміялась» (Гелена Маковська – 5 рік).

1900/1901 р.: Станіслав Невядомський – «Дзвони», С. Монюшко – «Пряля», Боем – «Мій Ангел-хоронитель» (Клементина Людкевич); Станіслав Невядомський – «Пісня» (Адам Оконський); Г. Папіні – «Арія» (Гелена Маковська – 6 рік); Р. Шуман – «Два гренадери» (Зигмунт Моссочи – 3 рік); Ф. Шопен – «Нічна тиша» (Зофія Гралевська – 5 рік);

1901/1902 р.: Нідермайер – «Озеро» (Гелена Маковська – 6 рік); П. Чайковський – «Серенада» (Адам Оконський); Ф. Шуберт – «Скарга дівчини» (Ванда Гендріх – 2 рік); Г. Форє – *Chant religieux* (Анна Федак – 1 рік), Г. Форє – *Crucifix*, Ф. Шуберт – «Це моя домівка» (Яніна Стронер – 2 рік); Кароль Мікулі – «Пісні» (Марцелі Ейле – 4 рік); Б. Борковський – «Пісні».

1902/1903 р.: Е. Де Лева – *Triste Aprile* (Ванда Гендріх); О. Тості – «Нінон» *W. Hendrich*); О. Тості, *Ninon* (Ядвіга Жуковська – 4 рік); Е. Ляссен – *Allerseele* (Гелена Вертш – 4 рік); С. Невядомський – «Менует» (Марія Божевська – 4 рік); Ф. Шопен – «Нічна тиша» (Ірена Соллогубівна – 4 рік).

1903/1904 р.: К. Кратцер – «Думка» (Феліція Пашук – 2 рік); С. Монюшко – «Думка» (Марія Лянцет – 2 рік); К. Педротті – *Florina* (Марія Божевська – 5 рік); Ч. Гомес – *Lo Schiavo* (Ванда Гендріх – 5 рік); К. Кратцер – «Пісенька про пісеньку», Ф. Шопен – «Нічна тиша» (Феліція Пашук – 2 рік); Ф. Мендельсон – «Пісня» (Леон Наткес – 3 рік); Л. Денца – «Мелодія», Ж. Массне – «Відкрий свої очі» (Марія Серославська – 6 рік); Ф. Шопен – «Мазурка» в перекладі для солоспіву (Ольга Проскурницька – 4 рік); Дж. Верді – болеро *Vespri siciliani* (Ядвіга Романьська – 3 рік); Г. Доніцетті – «Дитя і мати» (Ірена Соллогубівна – 5 рік).

1904/1905 р.: Станіслав Невядомський – *Menuet* (Марія Лянцет – 3 рік); Гастальцон – «Заборонена пісенька» (Ізабела Шигальська – 3 рік); К. Кратцер „Думка” (Юлія Гінсбург – 3 рік); К. Кратцер – «Мій медальйон» (Леон Наткес); П. Тості «Нінон» (Ядвіга Жуковська – 6 рік).

1905/1906 р.: Боем – «Мій Ангел-хоронитель» (сопрано Олександра Гойванович – 4 рік); К. Кратцер – «Пісенька про пісеньку» (Зофія Новакувна – 3 рік); Денца – «Юлія» (Романа Кавецька – 1 рік); Ч. Гомес – *Lo Schiavo* (Чеслав Заремба); Бах-Гуно – *Ave Maria* (Гелена Боровец – 3 рік); Ч. Гомес – *Lo Schiavo* (баритон Юзеф Манн – 4 рік).

1906/1907 р.: Р. Шуман – «Біла лілія», Дж. Мейербер – «На морі» (Гелена Гавловська – 2 рік); Л. Денца – „Юлія”, Станіслав Невядомський – «Відкрий, Янеку» (М. Дрекслерівна – 2 рік); Ш. Гуно – «Весна» (Романа Кавецька – 3 рік); В. Трошель – «Сльози троянди», П. Машиньський – *Serce pęka mi z bólu* (Ядвіга Отоцька – 2 рік); Р. Шуман – «Два гренадери» (бас Броніслав Клімчак – 4 рік).

Це був останній рік праці професора Висоцького у Консерваторії ГМТ й останні відомості про виступи його учнів на іспитах та «пописах» його класу.

Нижче наводимо статистику, зроблену на підставі вище поданих відомостей про виконувани учнями професора Висоцького камерно-вокальних творів на щорічних іспитах та інших «пописах».

Італійські композитори:

- К. Педротті – *Fiorina* – 2³
Люцці – «Моя зіронька»
Кампана – *Te sola Romans*, «Туга»
Т. Маттеї *Non torno*
Л. Каррачіольо – «Спогад»
Т.(Г.?) Папіні – *Caro mio ben* – 2, «Арія»
А. Філіппі – «Чому»
М. Маркезі – *La Foletta* – 3, *La desolata*
К. Пінсугі – «Священна книга» – 2
Е. Де Лева – *Triste Aprile*
П. Тості – «Нінон» – 2
Ч. Гомес – *Lo Schiavo* – 3
Дж. Верді – болеро *Vespri siciliani*
Г. Доніцетті – «Дитя і мати»
Л. Денца – «Мелодія», «До портрета», «Юлія» – 2

Французькі композитори:

- Дж. Мейєрбер – «На морі» – 3
Ш. Гуно – «Пісня»⁴, «Весна»
Бах-Гуно – *Ave Maria* – 9
А. Н. Ребер – *Les papillotes du Mr Benoit* – 2
Ж. П. Роде – *Variazioni* для скрипки в перекладі для сопрано – 2
Ж. Массне – *Eligia* (Elegia), «Відкрий свої очі»
Ф. Буасієр – «Скарга дівчини»
Г. Форе – *Chant religieux, Crucifix*
Дуссек – *Les Adieu*

Австрійські та німецькі композитори:

- В. А. Моцарт – «Концертна арія», «Фіалка»
Ф. Шуберт – *Aufenthalt* – 3, «Дівчина і смерть», *Erlikönig, Adieu* – 3,
«Скарга дівчини», «Це моя домівка» – 2
Р. Шуманн – «Два гренадери» – 3, «Пісня», «Біла лілія»
Ф. Мендельсон – «Пісня»
К. Кратцер – «Пісенька про пісеньку» – 5, «Думка» – 2, «Мій медальон»

³ Цифра вказує кількість виконань даного твору

⁴ „Пісня” або „Пісні” – без вказаної назви – так записано у „Звітах” „Галицького Музичного Товариства”.

- Г. Прецер – «Чи прийде вона»
А. Ферстер – «Люблю тебе»
К. Боом (Боем?) – «Мій Ангел-хоронитель» – 3
Нідермайер – «Озеро»

Польські, в т. ч. львівські (подані повні імена) композитори:

- Ф. Шопен – ноктюрн «Нічна тиша» – 8, *Aspiration*, «Прелюдія», «Мелодія», «Мазурка» (усі – переклади з фортепіано на спів з фортепіано до текстів польських поетів),
С. Монюшко – «Соловейко» – 2, «Молитва», «Думка» – 6, *Znasz li ten kraj*, «Пряля»
А. Мінхаймер – «Чорний хрестик»
Ян Галль – «Пісня» – 2
І. Коморовський – *Drzym sobie duszo* – 2, «Полонез»
Кароль Мікулі – «Хора», «Пісні»
Францішек Нойгаузер – «Надобраніч», «Пісні»
Станіслав Невядомський – *Menuet* op. 17, Nr 1 – 6, «Весна», «Зося», «Сміються золоті лани», «Пісні» – 2, «Дзвони», «Пісня», «Відкрий, Янеку»
Владислав Вшелячинський – «Мазурка», *Obawa*, «Я і ти», «Мазурка»
Генрик Ярецький – «Біла троянда»
М. Завадський – *Tu mnie porzucasz*
В. Желенський – *Czarna sukienka*, «Не вернеться»
Б. Борковський – «Пісні»
П. Машиньський – *Serce pęka mi z bólu*
Гайнріх Прох⁵ – «Золотар» – 2

Російські композитори:

- А. Рубінштейн – «Азра», «Бажання», «Пісні» № 4 з оп. 32 і № 9 з. оп. 34
П. Чайковський – «Серенада»

Композитори невстановленої національної приналежності:

- В. Трошель – «Думка» – 3, «Сльози троянди» – 4, «Вона сміялась» – 2
Г. Брага – «Серенада»
Гастальцон – «Заборонена пісенька» – 2
Л. Дітц – «Сон»
А. Тайхманн – «Калиновий листочок» – 2
Ліібе – «Люблю тебе»
Е. Ляссен – *Allerseele*.

⁵ Львівський австро-німецький композитор-аматор

З наведених прикладів можна зробити декілька узагальнень:

1. У кількісному відношенні зауважується однакове число італійських та польських композиторів. Майже однакова кількість французьких, австрійських та німецьких композиторів разом взятих. Дещо менша кількість композиторів не встановленої національності (звичайно, ці показники є приблизними; якби існували дані за попередні роки праці В. Висоцького у Консерваторії ГМТ, вони могли б бути іншими).

2. У кількісному відношенні (це також приблизні показники) щодо виконуваних творів – 28 творів італійських композиторів (враховуючи їх повторення), 24 (з повтореннями) – французьких, 34 – австрійських та німецьких, понад 50 – польських, 5 – російських композиторів та 17 творів композиторів невстановленої національності, серед котрих, мабуть, були переважно німецькомовні.

3. Основний наш висновок, зроблений на підставі аналізу загальних програм учнівських виступів [7, с. 81–121], полягає в тому, що більшість виконуваних вокальних творів на іспитах та у інших виступах все ж базувалася на оперних жанрах – аріях та, особливо – ансамблях, від дуетів, тріо, до квартетів, квінтетів і навіть секстетів та октетів. Співові цих вокальних жанрів Висоцький надавав особливого значення. У них вокалісти привчалися не тільки до чистоти інтонації, її виразовості, відповідного відношення вокаліста до словесного й музичного тексту, до його смислового змісту у співдії із створенням сценічного образу, тощо, але й до розуміння співучасті з іншими учасниками оперного твору. У програмах учнів були також уривки арій та ансамблів з ораторійних творів. Тобто – вони були підготовлені до співу не тільки камерного, але й в оперному та ораторійному жанрах.

Сподіваємося, що наведені приклади використання камерно-вокальної літератури професором Валерієм Висоцьким – цим видатним Маестро й великим Педагогом, яким пишається не тільки наш навчальний заклад – Львівська національна музична академія ім. М. В. Лисенка, але й польська музична культура, частково також й українська музична культура, котрі, однак, ще не до кінця усвідомлюють його величезну роль у підготовці національних вокальних кадрів, які прославили у світі обидва народи, – у певній мірі доповнять відомості про цього видатного Митця.

Література

1. Головащенко М. Пісень дивних чародій [вступна стаття] / М. Головащенко // Олександр Мишуга. Спогади. Матеріали. Листи. – Київ: Музична Україна, 1971.
2. Головащенко М. Незгасна зоря вокального Олімпу [вступна стаття] / М. Головащенко // Модест Менцинський. Спогади. Матеріали. Листування. – Київ: Рада, 1995.
3. Мазепа Л., Мазепа Т. Шлях до музичної Академії у Львові / Л. Мазепа Т. Мазепа // У двох томах. – Т. I – Від доби міських музикантів до Консерваторії [поч. XV ст. – до 1939 р.]. – Львів: Сполом, 2003.
4. Мазепа Т. Австрійський театр у Львові (1789–1872): історія, музичний репертуар, оперне виконавство, культурний контекст / Т. Мазепа. – Київ, 2003.
5. Korolewicz-Waydowa J. Sztuka i życie. Mój pamiętnik / J. Korolewicz-Waydowa. – Wyd. II // Tekst opracował i komentarzem uzupełnionym opatrzył Adolf Gozdawa-Reutt. – Wrocław-Warszawa-Kraków: Zakład Narodowy im. Ossolińskich, 1969.
6. Mазeпа L., Adam Didur we Lwowie / L. Mазeпа. – Wrocław: Polskie Stowarzyszenie Pedagogów Śpiewu Akademii Muzycznej im. Karola Lipińskiego we Wrocławiu, 2002.
7. Mазeпа T., Mазeпа L. Szkice dziejów wokalistyki we Lwowie / T. Mазeпа, L. Mазeпа. – Wrocław, 2008.
8. Reiss J. W. Polscy śpiewacy i polskie śpiewaczki. – Warszawa 1948.

Лешек Мазепа. Камерно-вокальні твори в класі сольного співу професора В. Висоцького. У статті розглядаються особливості застосування камерно-вокального репертуару у класі сольного співу В. Висоцького, педагогічна діяльність якого у Львові тривала понад тридцять років. З його класу вийшла велика когорта талановитих співаків. У статті також подається повна інформація про виконання учнями професора камерних вокальних творів.

Ключові слова: Валерій Висоцький, камерно-вокальні твори, навчальні програми, концертний репертуар.

Лешек Мазепа. Камерно-вокальные произведения в классе сольного пения профессора В. Высоцкого. В статье рассматриваются особенности использования камерно-вокального репертуара в классе сольного пения В. Высоцкого, педагогическая деятельность которого во Львове длилась тридцать лет. Из его класса вышло большое количество талантливых певцов. В статье также представлена полная информация об исполнении учениками профессора камерных вокальных произведений.

Ключевые слова: Валерий Высоцкий, камерно-вокальные произведения, учебные программы, концертный репертуар.

Leszek Mazepa. The chamber and vocal works of professor Valeriy Vysotskyi's solo singing. The article considers the peculiarities of a chamber and vocal repertoire in the class of Vysotskyi whose Lviv-based pedagogic activity lasted over thirty years and yielded a large cohort of talented singers. Complete information on pupils performing chamber-vocal works is given in the paper, too.

Keywords: Valeryi Vysotskyi, chamber-vocal works, curriculum, concert repertoire
